

การศึกษาแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR Model)กรณีศึกษา ผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มจิ้งหรีด ชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

วันที่รับบทความ : 26/01/2565

วันที่แก้ไขบทความ : 14/11/2565

วันที่ตอบรับบทความ : 14/12/2565

มณฑิรา พรหมดี¹

ฉัตรชัย สุทธิเกษม²

เอกชัย คุปตาวาทีน³

सानิตย์ ปัตตะเน⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำ SCOR Model สำหรับการกำหนดโครงสร้างโซ่อุปทาน ประกอบไปด้วย การวางแผน การจัดหา การผลิต การจัดส่ง และการส่งคืน โดยใช้เครื่องมือในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview form) เพื่อสร้างแบบจำลองการอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน และนำไปวิเคราะห์ร่วมกับตัวชี้วัด 5 ด้าน ประกอบไปด้วย ความน่าเชื่อถือ, การตอบสนอง, ความยืดหยุ่น, ต้นทุน และประสิทธิภาพการจัดการสินทรัพย์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด และเพื่อลดต้นทุนและลดการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกกรณีศึกษา ชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นชุมชนที่มีเกษตรกรที่เลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อการค้าเป็นรายได้หลักมากถึง 61 ครัวเรือน จาก 95 ครัวเรือน แต่ยังคงเป็นการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดที่ไม่เป็นระบบ จากผลการศึกษาพบว่า ด้านการวางแผนผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด ไม่มีการวางแผน การเพาะเลี้ยง ในด้านการจัดหาผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด มีการจัดหาที่รวดเร็วเนื่องจากเป็นร้านค้าภายในชุมชน ในด้านการผลิตผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด ไม่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการผลิต

¹ อาจารย์ สาขาโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
อีเมล: monthira.pr@rmuti.ac.th

² อาจารย์ สาขาโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
อีเมล: chatchai.su@rmuti.ac.th

³ อาจารย์ สาขาโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
อีเมล: akekachai.co@rmuti.ac.th

⁴ อาจารย์ สาขาโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
อีเมล: sanit.pu@rmuti.ac.th

เพื่อรอคำสั่งซื้อ ในด้านการส่งมอบผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด มีความน่าเชื่อถือ แต่การตอบสนองยังอยู่ในระดับต่ำ ส่วนในด้านการส่งคืนไม่มีการส่งคืน เนื่องจากในการซื้อขายใช้เกณฑ์คุณภาพเป็นหลักในการคัดเลือก ส่งผลให้สินค้ามีคุณภาพสูง

คำสำคัญ : SCOR Model, โซ่อุปทาน, ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด

The Supply Chain Operations Reference Model(SCOR Model) A case study of
Cricket Farm Entrepreneurs in Ban Saen Tor Community,Bua Yai Sub-district,
Nam Phong District, Khon Kaen

Received : 26/01/2022

Revised : 14/11/2022

Accepted : 14/12/2022

Monthira Promdee¹

Chatchai Sutikasana²

Aekachai Khuatawat³

Sanit Puttane⁴

Abstract

The purpose of this research is to develop a SCOR Model for supply chain configuration. This includes planning, procurement, production, delivery, and return using study tools such as an interview form to create a reference model for supply chain operations and analyze them with indicators. 5 areas including reliability, responsiveness, flexibility, cost and asset management efficiency to optimize systematic management of cricket cultivation and To reduce costs and reduce losses that may occur in the supply chain. The researcher selected a case study in Ban Saen To Community, Bua Yai Sub-district, Nam Phong District, Khon Kaen Province. This is because it is a community with up to 61 out of 95 households raising crickets for commercial purposes.

From the results of the study, it was found that the farmers did not have a farming plan. As for the procurement of cricket farmers, procurement was fast as it was a community shop. In the production of cricket farmers, we found it unreliable as it was

¹ Lecturer Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan
e-mail: monthira.pr@rmuti.ac.th

² Lecturer Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan
e-mail: chatchai.su@rmuti.ac.th

³ Lecturer Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan
e-mail: aekachai.co@rmuti.ac.th

⁴ Lecturer Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan
e-mail: sanit.pu@rmuti.ac.th

pending order production. in terms of delivery, we have found that cricket farmers are reliable. But the response was still low. For the return policy, we found that there were no returns as the quality criteria used in the purchases resulted in high quality products.

Keyword: SCOR Model, Supply Chain, Cricket Farm Entrepreneurs

บทนำ

ประชากรโลกในปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 7,700 ล้านคน ซึ่งคาดคะเนได้ว่าอาจจะเพิ่มขึ้นเป็น 11,000 ล้านคนในปี พ.ศ. 2643 ภาวะขาดแคลนอาหารจึงเป็นวิกฤตที่หลากหลายประเทศทั่วโลกมีความวิตกกังวล (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ประเทศสหรัฐอเมริกา, 2563) รวมถึงในประเทศไทยที่มีความต้องการอาหารเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.16 จากปี 2559 ถึงปี 2563 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) ซึ่งจากการความต้องการบริโภคอาหารที่เพิ่มขึ้น นั้น องค์การอาหารและเกษตรแห่งประชาชาติ ได้แนะนำให้หันมาเลือกเป็นอาหารทางเลือกใหม่ที่มีราคาถูกและหาทานได้ง่ายในท้องถิ่น โดยเฉพาะ ‘จิ้งหรีด’ ซึ่งมีคุณค่าทางโภชนาการสูงสามารถทดแทนโปรตีนจากสัตว์ใหญ่ได้ ทั้งนี้จากสถานการณ์ดังกล่าวฯ ส่งผลให้ตลาดการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดของประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดของโลก ซึ่งตลาดการส่งออกจิ้งหรีดของไทยนั้น มีมูลค่าประมาณ 1,000 ล้านบาท โดยส่งออกมากที่สุดในรูปแบบแปรรูป นอกจากนี้ ในปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด โดยมุ่งเน้นให้ยกระดับการผลิตของผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดให้สามารถผลิตและแปรรูป ได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) จิ้งหรีดจึงกลายเป็นแมลงเศรษฐกิจที่มีการเติบโต ทั้งในตลาดโลกและตลาดประเทศไทย ตามแคมเปญ “ประเทศไทยแหล่งสินค้าอาหารแมลงโลก หรือ Thailand: World’s Edible Insect Source” (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2561)

ชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นชุมชนที่มีเกษตรกรที่เลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อการค้าเป็นรายได้หลักมากถึง 61 ครัวเรือน จาก 95 ครัวเรือน แต่ยังคงเป็นการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดที่ไม่เป็นระบบ ส่งผลให้ผู้วิจัยมีแนวคิดพัฒนา ส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มจิ้งหรีดโดยใช้แนวคิดแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน (SCOR Model) เนื่องจากแนวคิด SCOR Model เป็นแนวคิดที่สามารถเข้าใจภาพรวมขององค์กร โดยตัวแบบจะใช้กล่องข้อความในการอธิบายโซ่อุปทาน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน และการพัฒนากลยุทธ์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดอย่างเป็นระบบ เพื่อลดต้นทุนและลดการสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้นในห่วงโซ่อุปทาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อจัดทำ SCOR Model สำหรับการกำหนดโครงสร้างโซ่อุปทานของการวางแผนการจัดการการผลิต การจัดส่ง และการส่งคืน กรณีศึกษา ผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มจิ้งหรีด ชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด ชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 61 ราย ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างไม่มีความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) โดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจงที่มีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความชำนาญ คือ 1. ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดมาแล้ว 7 ปีขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้ประกอบการที่มีความชำนาญ จำนวน 20 ราย และ 2. ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ จำนวน 3 ราย และ 3. พ่อค้าคนกลาง จำนวน 3 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ (Interview form) โดยแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเป็นทางการ และมีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 7 ส่วนจากการประยุกต์ใช้ SCOR Model ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ จากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด 2) ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ และ 3) พ่อค้าคนกลาง ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2) การวางแผนการเลี้ยงจิ้งหรีด 3) การจัดการวัตถุดิบ 4) การผลิตและการเลี้ยงดูจิ้งหรีด 5) การจัดส่งและการส่งมอบผลผลิต 6) การส่งคืนผลผลิต 7) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเป็นทางการ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ด้วยตนเองจากความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการจ้างงานโควิด-19

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจากเอกสารตีพิมพ์ และจากเว็บไซต์ออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้ SCOR Model รวมถึงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน และบทความวิจัย วารสารทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้

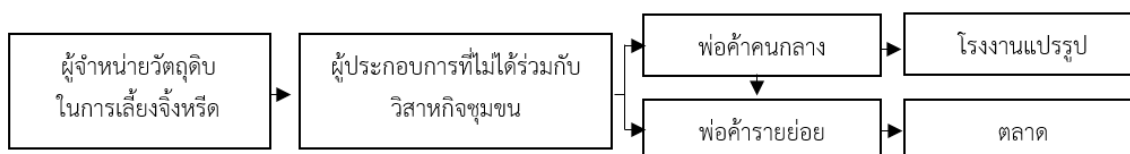
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดนนำคำตอบจากผู้บริหารฟาร์มจิ้งหรีดมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาโซ่อุปทานของผู้เพาะเลี้ยงฟาร์มจิ้งหรีด และสร้างแบบจำลองการอ้างอิงการดำเนินงานโซ่อุปทาน เพื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับตัวชี้วัด 5 ด้าน ประกอบไปด้วย ความน่าเชื่อถือ, การตอบสนอง, ความยืดหยุ่น, ต้นทุน และประสิทธิภาพการจัดการสินทรัพย์

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

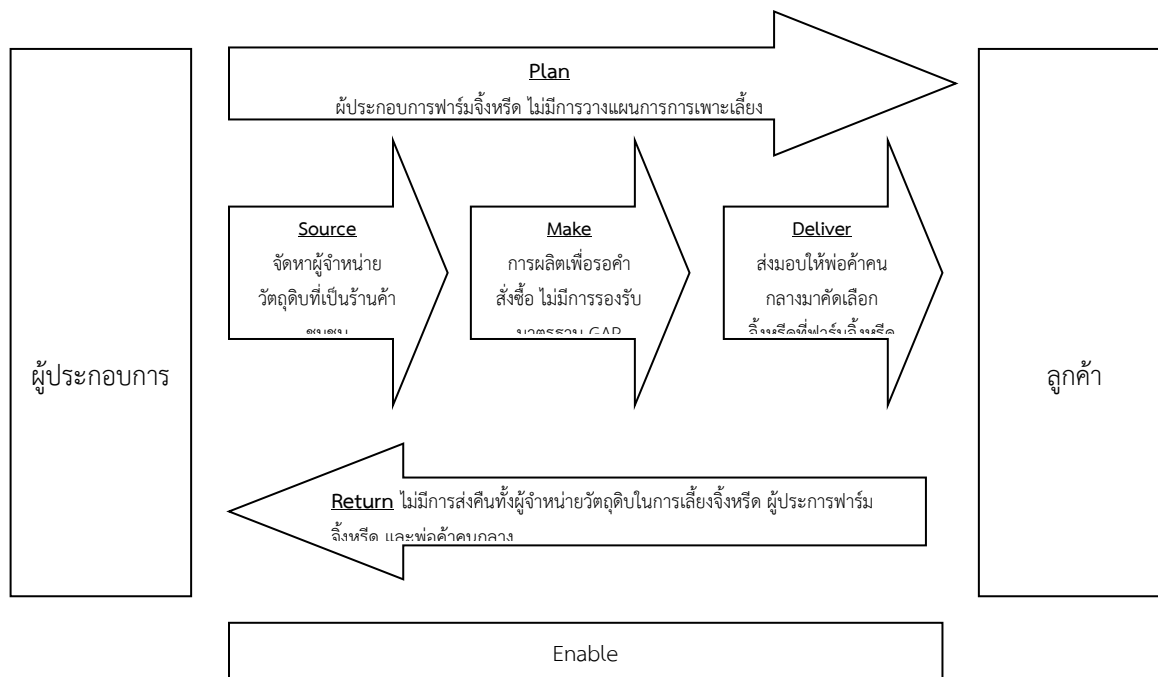
โซ่อุปทานฟาร์มจิ้งหรีดของชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เริ่มจากส่วนต้นน้ำ คือ ผู้จำหน่ายวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีด ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดในชุมชนบ้านแสนตอซึ่งมีผลผลิตรวม 60 ตันต่อปี โดยผลผลิตที่ได้จะถูกจัดจำหน่ายไปให้พ่อค้าคนกลางและพ่อค้ารายย่อย โดยกระบวนการเริ่มต้นจากพ่อค้าคนกลางและผู้ประกอบการจะตรวจสอบสุขภาพของจิ้งหรีดขนาดของจิ้งหรีด หลังจากนั้นพ่อค้าคนกลางจะส่งจิ้งหรีดให้กับโรงงานแปรรูปและพ่อค้ารายย่อย เพื่อที่จะนำไปขายให้ผู้บริโภคในลำดับสุดท้าย ทั้งรูปแบบจิ้งหรีดจำหน่ายสดและจิ้งหรีดแปรรูป ดังรายละเอียดที่แสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โซ่อุปทานฟาร์มจิ้งหรีดของชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

การวิเคราะห์ตัวแบบอ้างอิงในการดำเนินงานโซ่อุปทานของธุรกิจฟาร์มจิ้งหรีดของชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ด้วยตัวแบบ SCOR Model ระดับที่ 1 คือ การกำหนดขอบเขตและตั้งเป้าหมายในการปรับปรุงประสิทธิภาพของโซ่อุปทานธุรกิจฟาร์มจิ้งหรีดชุมชนบ้านแสนตอ ซึ่งผู้วิจัย พบว่า ผู้ประกอบส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกรในชุมชนบ้านแสนตอ โดยจะทำการจัดหาวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีดจากผู้จัดจำหน่าย ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ประกอบไปด้วยอาหารจิ้งหรีด แฝงไข่ และแกลบดำ หลังจากการเพาะเลี้ยงผ่านไป 30 – 40 วัน จิ้งหรีด จะโตเต็มที่พร้อมสำหรับการจัดจำหน่าย ซึ่งในกระบวนการนี้จะไม่มีการส่งคืนกลับสินค้า เนื่องด้วยก่อนการจัดจำหน่าย ผู้ประกอบการและพ่อค้าคนกลาง, พ่อค้ารายย่อยมีการตรวจสอบคุณสมบัติของจิ้งหรีดก่อนการตกลงซื้อขายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

การวิเคราะห์ตัวแบบอ้างอิงในการดำเนินงานโซ่อุปทานของธุรกิจฟาร์มจิ้งหรีดของชุมชนบ้านแสนตอ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ด้วยตัวแบบ SCOR Model ระดับที่ 2 คือ การกำหนดกระบวนการทำงานเพื่อพิจารณากำหนดโครงสร้างของการดำเนินงาน โดยสามารถจำลองการดำเนินงานในส่วนต่างๆ ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ภาพแสดงรายละเอียดกระบวนการของผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด

จากการวิเคราะห์ SCOR Model ทั้ง 5 ด้าน ในส่วนของด้านการวางแผน ด้านการจัดหาวัตถุดิบ ด้านการผลิต ด้านการจัดส่ง และด้านการส่งคืน พบว่า

1) ด้านการวางแผน

- ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด ไม่มีการวางแผนการเพาะเลี้ยง เนื่องจากอาศัยประสบการณ์ เนื่องจากการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีดแบบรุ่นต่อรุ่น ส่งผลให้ไม่สามารถรับมือกับภัยธรรมชาติได้
- ผู้จำหน่ายวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีด มีการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบจากอุปสงค์ของผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด โดยสามารถปรับเปลี่ยนแผนตามอุปสงค์ของผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดได้

- พ่อค้าคนกลาง มีการวางแผนจากการคาดคะเนการสั่งซื้อของลูกค้า โดยเป็นการวางแผนที่คำนึงความคุ้มค่าเป็นสำคัญ ทั้งนี้การวางแผนมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์เฉพาะหน้าได้

2) ด้านการจัดหา

- ผู้จำหน่ายวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีด มีความน่าเชื่อถือในการจัดหา เนื่องจากมีมาตรฐานรองรับจากกระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ อีกทั้งมีความยืดหยุ่นตามอุปสงค์ของผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว
- ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด มีการจัดหาที่รวดเร็วเนื่องจากเป็นร้านค้าภายในชุมชน แต่เนื่องจากการสั่งซื้อวัตถุดิบในปริมาณสูง ไม่ได้มีการวางแผนส่งผลให้ต้องเสียต้นทุนค่าขนส่งในจำนวนมาก
- พ่อค้าคนกลาง มีการตอบสนองต่อการจัดหา ความน่าเชื่อถือ เนื่องจากพ่อค้าคนกลางสามารถบริหารราคาต้นทุนได้คุ้มค่า และสามารถต่อรองราคากับผู้ประกอบการได้

3) ด้านการผลิต

- ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด ไม่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากเป็นการผลิตเพื่อรอคำสั่งซื้อ ไม่มีการรองรับมาตรฐาน GAP ครบทุกฟาร์ม อีกทั้งขาดความยืดหยุ่นในการรับมือกับปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ และมีต้นทุนที่สูงจากการไม่ควบคุมค่าอาหารจิ้งหรีด

4) ด้านการส่งมอบ

- ผู้จำหน่ายวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีด มีประสิทธิภาพในการส่งมอบ เนื่องจากมีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์และต้นทุนได้ดี
- ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด มีความน่าเชื่อถือแต่การตอบสนองยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากการคัดเลือกจิ้งหรีดเพื่อขายให้กับพ่อค้าคนกลางต้องเสียเวลาในการรอพ่อค้าคนกลางมาคัดเลือกจิ้งหรีดที่ฟาร์มจิ้งหรีด
- พ่อค้าคนกลาง มีความน่าเชื่อถือและการตอบสนองที่ดี เนื่องจากพ่อค้าคนกลางเป็นผู้คัดเลือกจิ้งหรีดเอง แต่ทั้งนี้การไปคัดเลือกจิ้งหรีดด้วยตนเอง ส่งผลต่อต้นทุนค่าเดินทางที่สูง

5) ด้านการส่งคืน

ผู้จำหน่ายวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีด มีการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบจากอุปสงค์ของการดำเนินการในการส่งคืนไม่มีการเกิดขึ้นทั้งผู้จำหน่ายวัตถุดิบในการเลี้ยงจิ้งหรีด ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด และพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากในการซื้อขายใช้เกณฑ์คุณภาพเป็นหลักในการคัดเลือก ส่งผลให้สินค้ามีคุณภาพสูง

6) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด

ด้านการวางแผน ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดควรได้รับการฝึกอบรมการวางแผนการบริหารจัดการฟาร์มจิ้งหรีดเพื่อให้สามารถวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการจัดหา ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดควรรวมตัวกันเพื่อสั่งซื้อวัตถุดิบในปริมาณครั้งละมาก เพื่อให้สามารถมีอำนาจต่อรองกับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ

ด้านการผลิต ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดควรผสมอาหารด้วยมันหมักยีสต์ ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนได้ถึงร้อยละ 27.5

ด้านการส่งมอบ ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีดควรพัฒนาระบบการคัดเลือกจิ้งหรีดจากพ่อค้าคนกลางเพื่อให้สามารถประหยัดระยะเวลาได้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ตัวแบบ SCOR Model ทั้ง 5 ด้าน พบว่าในด้านการวางแผนและการจัดหา ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด ไม่มีการวางแผน และมีการสั่งซื้อที่มีความถี่สูง ส่งผลให้ต้องเสียต้นทุนค่าขนส่งในจำนวนมาก และในการผลิตพบว่า ผู้ประกอบการฟาร์มจิ้งหรีด มีต้นทุนที่สูงจากการไม่ควบคุมค่าอาหารจิ้งหรีดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา มลฤดี จันทรัตน์ และ วิวัฒน์วงศ์ แก่นสาร (2562) ที่ได้ใช้ตัวแบบ (SCOR Model ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์อุปทานส่วนต้นน้ำของข้าวสังข์หยดเมืองพัสดุ โดยจากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบการควรปรับปรุงในเรื่องการวางแผนการผลิต เพื่อเพิ่มความสามารถในการดำเนินงาน และลดความสูญเสีย รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชมมณัฐชา กังวานสุขพันธ์ (2562) ที่ได้สรุปไว้ว่า ผู้ประกอบการต้องปรับปรุงในเรื่องต้นทุนการวางแผนการผลิต การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดส่ง และการส่งมอบผลผลิต นอกจากนี้ในด้านการตอบสนองยังอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากผู้ประกอบการต้องเสียเวลาในการรอพ่อค้าคนกลางมาคัดเลือกจิ้งหรีดที่ฟาร์มจิ้งหรีด ซึ่งความสูญเสียเกิดจากด้านการส่งมอบ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ricardianto et al. (2022) ซึ่งเสนอไว้ว่าควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้สามารถบรรลุผลตัวชี้วัดด้านการตอบสนองความต้องการของลูกค้า และสร้างความน่าเชื่อถือกับผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผู้วิจัยควรเพิ่มการศึกษาการเพราะเลี้ยงจิ้งหรีดจากชุมชนอื่น เพื่อเปรียบเทียบ ข้อดี ข้อเสีย เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน และหาแนวทางการดำเนินงานที่ดีที่สุด

บรรณานุกรม

- ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์. (2562). การวิเคราะห์และประเมินองค์ประกอบการ จัดการโซ่อุปทานของ ผู้ประกอบการธุรกิจฟาร์มจิ้งหรีด: กรณีศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยวิธีตัวแบบอ้างอิงการ ดำเนินงานโซ่อุปทาน(SCOR). สุรินทร์: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ต้องใจ ศรีธธาผล. (2561). การประยุกต์แบบจำลองอ้างอิงการ ดำเนินงานโซ่อุปทานเพื่อการลด ต้นทุนการผลิต กรณีศึกษา โรงงานผลิตผ้าตีสกเบรก โดยวิธีจำลองโซ่อุปทาน (SCOR Model) หลักการ 5G. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการงาน วิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มฤดี จันทรรัตน์ และวิวัฒน์ แก่นสาร. (2562). การวิเคราะห์โซ่อุปทานส่วนต้นน้ำ ของข้าวสังข์หยดเมือง พัทลุง. วารสารสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, 11 (1), หน้า 127-137.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2563). จำนวนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามอายุ เพศ ภาค และ จังหวัด ปี พ.ศ. 2563. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2563, จาก <http://statbbi.nso.go.th/staticreport /page/sector/th/01.aspx>.
- สำนักงานพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. (2560). การปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มจิ้งหรีด. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2563, จาก https://www.acfs.go.th/files/files /attachfiles/940_20190611131224_620012.pdf.
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองไมอามี ประเทศสหรัฐอเมริกา. (2563). รายงาน ตลาดสินค้าอาหารจากแมลง. ค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/644352/644352.pdf.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2561). คู่มือการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับฟาร์มจิ้งหรีด. ค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2565, จาก https://www.acfs.go.th/files/files/attach- files/940_20190611131224_620012.pdf.
- Alimo, P.K. (2021). Reducing postharvest losses of fruits and vegetables through supply chain performance evaluation: An illustration of the application of SCOR model.

- International Journal of Logistics Systems and Management**, 38 (3), pp. 384–407.
- Benton, W.C. (2010). Construction Purchasing and Supply Chain Management. **SAGE Publications**, 2020 (4), pp. 145-161.
- Chopra, S., & Meindl, P. (2543). **Supply Chain Management: Strategy, Planning, and Operation**. (5th ed.). United States of America: Pearson Education, Inc.
- Heryanto, M.R. (2022). Green Supply Chain Performance Measurement using Green SCOR Model in Agriculture Industry: A Case Study. **Jurnal Teknik Industri**, 24 (1), pp. 53-60.
- Ricardianto, P., Barata, F.A., Mardiyani, S., Setiawan, E.B., Subagyo, H., Saribanon, E., & Endri, E. (2022). Supply chain management evaluation in the oil and industry natural gas using SCOR model. **Uncertain Supply Chain Management**, 10 (3), pp. 797–806.